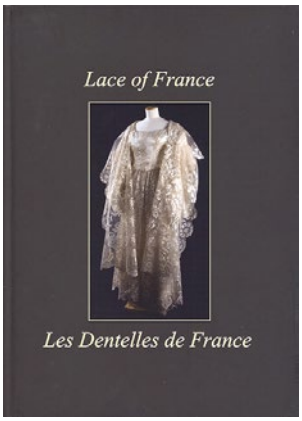

LES DENTELLES DE FRANCE

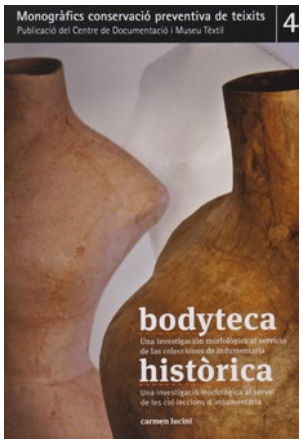
Claudette et Michel Bouvot, OIDF 2012

Caen

El juliol de 2012 es va celebrar a Caen (França) el 30è Congrés de l'OIDFA, una organització internacional dedicada a la promoció de la punta artesana. L'OIDFA organitza cada dos anys un congrés internacional on es presenten treballs de caràcter històric, es realitzen concursos, tallers d'aprenentatge de tècniques… el proper congrés s'organitzarà a Austràlia l'any 2014. L'associació *Dentelles et Blondes – Caen et Courseulles/mer*, va ser la principal organitzadora del Congrés i responsable de l'edició del llibre *Les dentelles de France*.

Les dentelles de France és un extens treball de recopilació de totes les varietats tècniques de punta artesana que es realitzen a França i els centres de punta mecànica més importants. Aquest país és, sens dubte, un dels més importants d'Europa, juntament amb Bèlgica en la realització de punta. A França s'han desenvolupat diverses tècniques tant de boixet com d'agulla, ha tingut una gran influència a tota Europa i l'evolució artística i estilística dels seus models és essencial per entendre l'evolució de la indumentària. El llibre es divideix en àrees geogràfiques i dins cada àrea situa les diferents tècniques: *valenciennes*, *lille*, *Bayeux*, *alençon*, *argentan*… que tot i procedir de diferents regions franceses han arribat a assolir una categoria que les defineix com a tècniques pròpies que va arribar a ser copiades a molts països. El llibre també fa referència als grans centres de punta mecànica, com és el cas de Calais on es troba la *Cité Internationale de la Dentelle et de la Mode*. En cada àmbit geogràfic també s'informa dels museus, associacions i centres d'ensenyament que treballen per a la recuperació de la punta artesana. La darrera part del llibre està dedicada a artistes, puntaires i dissenyadors que desenvolupen projectes de punta contemporània.

El llibre és un excel·lent treball de recopilació basat sobretot en la imatge i on potser manca informació més extensa de les característiques i la història de la punta francesa. Però tot i això, cal felicitar la tasca realitzada des de l'associació *Dentelles et Blondes – Caen et Courseulles/mer* que treballa de forma constant per a mantenir i promoure el valor patrimonial de la punta francesa. ■

BODYTECA HISTÓRICA
Una investigación morfológica al servicio de las colecciones de indumentaria

Carmen Lucini
Monografies conservació preventiva de teixits, 4

Centre de Documentació i Museo Textil, 2013
ISBN: 84-937764-2-8
(catalán, castellano e inglés)

Conservar y, sobre todo, exponer indumentaria histórica no es nada sencillo. Las piezas deben descansar correctamente en sus soportes, sin tensiones ni malformaciones, y al mismo tiempo deben dar lugar a una determinada lectura histórica y estética, acordada con los objetivos de la exposición en la que se integran. Y partimos, normalmente, de objetos que son extremadamente frágiles y que conviene no someter a demasiadas manipulaciones.

Esta problemática es la que ha movido a la autora a investigar la evolución de la silueta a lo largo de la historia y convertirse en su mayor especialista, experimentada en multitud de exposiciones y museografías. Porque un traje no es sólo una silueta, sino algo que se mueve con el cuerpo y le da un *aire* que debemos intentar mantener en la nueva escenografía que supone su ubicación en una exposición.

Deliciosamente ilustrada con dibujos de Giovana Avanzi y de la propia autora, la monografía discurre por varios capítulos, en el primero de los cuales Lucini reivindica la figura de Mr. Lavigne, un teórico del s. XIX que con la idea de desarrollar técnicas de corte y confección orientadas a una producción seriada trabajó a fondo el desarrollo de unas matrices tridimensionales a partir de las cuales podía producir maniquís de cartón de manera semi-industrial.

A continuación viene el texto *Innovar, mostrar y valorar*, centrado en las exposiciones temporales como puesta en escena donde el maniquí puede ejercer distintos roles, bien sea para desaparecer bajo el propio vestido o para devenir una escultura con una determinada intención etnológica o antropológica. Cada proyecto exige una solución distinta, partiendo siempre de un conocimiento exhaustivo de la historia de la indumentaria y de la evolución de la anatomía además de los materiales y técnicas disponibles.

La bodyteca se constituyó en 1992, a partir de investigaciones iniciadas en 1988 y de la complicidad de museos entidades que a lo largo del tiempo han facilitado a Carmen Lucini la investigación en sus fondos. Hoy el conjunto de esta investigación está protegido por un proyecto de ámbito europeo, y ha dado lugar a 70 matrices originales de cuerpos de mujeres, hombres y niños que van desde principios del s. XVIII hasta hoy, y un programa informatizado. Material que hoy la autora comparte con el CDMT, y el Institut National du Patrimoine, con la finalidad de que continúe avanzando y sea puesta al servicio de la formación. ■

VENDRE EL PRODUCTE: PUBLICITAT I MARCA EN EL SABADELL TÈXTIL

Museus Municipals de Sabadell, 2013
ISBN: 978-84-922173-3-5

Sabadell ya tiene una trayectoria importante de exposiciones que permiten dar a conocer la trayectoria textil de la ciudad a un público que ya no la ha vivido en primera línea. El libro que presentamos corresponde a la última de estas muestras, centrada sobre la publicidad que posibilitó que los tejidos fabricados en Sabadell llegaran a todas partes rodeados de prestigio.

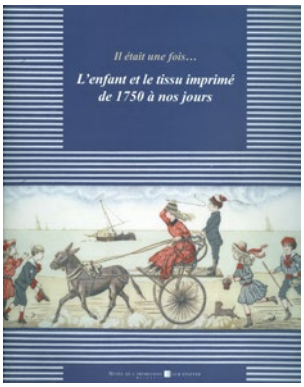
Bajo la batuta de Montserrat Llonch y Esteve Deu, comisarios de la exposición y especialistas reconocidos, la obra recorre varios aspectos que en conjunto conforman la comunicación emitida por los fabricantes; la mayoría de información se centra durante el tercer cuarto del s. xx, período en el que la publicidad protagonizó también un salto cualitativo en diseño y en formas de expresión.

Si Sabadell logró ser sinónimo de lana de calidad fue porque fabricantes y administración trabajaron a la par; desde la señalización urbana y los lemas de campañas e iniciativas deportivas hasta todas las facetas y formatos de la publicidad: papelería comercial, catálogos y guías, anuncios en prensa o en el ámbito urbano, reportajes y publicidad en medios audiovisuales, patrocinios y merchandaising.

La diferenciación mediante marcas –individuales o corporativas– así como las asociaciones empresas de cara a su proyección internacional garantizó el éxito del textil local que vehiculaba sus ventas desde los despachos de prestigio y a través de los viajantes.

Los artífices de la publicidad, generalmente olvidados, merecen aquí capítulo aparte que reúne dibujantes, agencias de publicidad y fotógrafos.

En resumen, una muestra de lo mucho que una ciudad puede hacer para conservar su ADN y recordarlo a quienes lo llevan, aún sin saberlo. ■

ILÉTAIT UN FOIS. L'ENFANT ET LE TISSU IMPRIMÉ DE 1750 À NOS JOURS

Exposició al Musée de l'Impression sur Étoffes de Mulhouse.
Catàleg sota la direcció d'Isabelle Dubois-Brinkmann.
ISBN 978-2-915626-89-6

"Dès notre naissance, nous sommes au contact de textiles. Cependant, il est rare que nous nous souvenions d'une étoffe, d'un vêtement, d'un décor qui nous a marqué dans notre plus jeune âge"

Els teixits amb imatges figuratives han estat, des de sempre, motiu d'interès per la història de l'estampació. França té una llarga tradició en l'estudi de robes estampades amb escenes figuratives, i aquest catàleg n'amplia el camp d'estudi, aprofundint en les imatges d'infants. I no tan sols això, sinó que també fa un recorregut per la indumentària especialment dissenyada per al públic més menut.

El llibre, un catàleg editat amb motiu de l'exposició que va tenir lloc al Musée de l'Impression sur Étoffes de Mulhouse fins el 2012, obre amb un texte de Jacqueline Jacqué, anterior directora del museu. Jacqué presenta la col·lecció de teixits del museu, i traça una evolució del disseny d'estampats per a infants a través de les seves col·leccions, que recull la producció de diverses empreses europees i dels EUA, sobretot, des de 1750 fins l'actualitat.

En el segon capítol, Jean-François Keller proposa un viatge temàtic amb el lema "De l'enfant littéraire à l'enfant marketing", on posa de manifest la vessant pedagògica dels primers teixits estampats per als més petits o, fins i tot, aquests com a portadors de lliçons morals, uns útils d'educació que no apareixen fins ben bé el darrer quart del segle XIX. Keller també destaca el gir que més endavant, amb l'èxit dels dibuixos animats, el món visual pren una nova dimensió: personatges com Mickey Mouse, per exemple, passen a ser els protagonistes dels mocadors o els teixits per a les habitacions.

Isabelle Dubois-Brinkmann, en la primera part del capítol "Un âge d'or de vêtement imprimé pour enfant: les années 1880-1940" fa un recorregut per la indumentària infantil a partir de l'observació de mostres estampades. En aquest sentit, el teixit esdevé un document per al reconeixement de les diferents modes. A la segona part, dedicada als motius que decoren les robes, destaca la importància dels frisos decorats amb escenes de jocs, especialment rics en detalls.

Anne-Rose Bringel, segueix amb un estudi dels mocadors per a nens i nenes en el capítol "Deux siècles d'histoire du mouchoir illustré pour enfant", una anàlisi tècnica i estilística que ens endinsa en els processos d'estampació i les dinàmiques de producció a les fàbriques. Bringel defensa, de nou, la tesi que aquests complements són un reflexe de la societat de l'època i dels seus gustos i costums. També, com a curiositat, presenta un mocador de la fàbrica de màquines de cosir Pfaff, amb les primeres passades que devia fer una nena en el mocador per practicar amb la nova màquina (p. 65). Tots aquests exemples donen testimoni del rigor i la tasca de recerca que s'ha fet envers les peces presentades.

A la segona part del llibre, Anne-Rose Bringel, Isabelle Dubois-Brinkmann i Jean-François Keller sumen coneixements per fer un catàleg extens, amb descripcions acurades d'algunes de les peces més representatives. Destaca per ser molt complet i amè, en un recorregut rigorós on el lector pot reconèixer, a més, un seguit d'objectes evocadors de vivències properes. ■